

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA
ZA 2023. GODINU

RK BOSKA a.d. Banja Luka

Banja Luka, maj 2024. godine

S A D R Ź A J

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	3
BILANS STANJA	6
BILANS USPJEHA.....	9
BILANS TOKOVA GOTOVINE	15
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	17
NAPOMENE UZ IZVJEŠTAJ	19-45

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima i Upravnom odboru RK „Boska“ a.d. Banja Luka

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja RK Boska a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju bilans stanja (izvještaj o finansijskom položaju) na dan 31. decembar 2023. godine, bilans uspjeha (izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu), izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans tokova gotovine (izvještaj o tokovima gotovine) za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, osim za efekte pitanja navedenih u pasusu Osnove za mišljenje sa rezervom, priloženi finansijski izvještaji daju istinit i objektivnan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije Društva na dan 31.12.2023. godine i njegove finansijske uspješnosti i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

Kvalifikovano mišljenje

Kao što je objelodanjeno u napomenama 4.4, 4.7 i 4.8, uz finansijske izvještaje, Društvo naknadno vrednovanje potraživanja nije izvršilo u skladu sa zahtjevima MSFI 9 – *Finansijski instrumenti*.

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo, u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

(nastavlja se)

(nastavak)

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo, ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i odražavamo profesionalni skepticizam tokom revizije: Mi takođe:

Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške, osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su odgovarajući za te rizike i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koja su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Društva.

Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se baziraju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

(nastavlja se)

(nastavak)

Saopštavamo licima ovlaštenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zatjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlaštenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Srećko Vidović.

EF REVIZOR d.o.o.
Banja Luka, Gajeva broj 12
Datum: 28.05.2024. godine

Direktor
Nevenka Stanić, dipl. pravnik

Ovlašćeni revizor
Srećko Vidović

BILANS STANJA
(Izveštaj o finansijskom položaju)
na dan 31.12.2023. godine

u KM

Grupa računa, račun	POZICIJA	Oznaka AOP-a	Iznos na dan bilansa tekuće godine			Iznos na dan bilansa prethodne godine (početno stanje)
			Bruto	Ispravka vrijednosti	Neto (4-5)	
1	2	3	4	5	6	7
	A K T I V A					
	(A) STALNA IMOVINA	001				
	(002+008+015+016+017+022+034)		58.774.829	276.427	58.498.402	52.043.385
1	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (003 do 007)	002	3.827	3.303	524	907
010, dio 019	1. Ulaganja u razvoj	003	0	0	0	0
011, 013 dio 019	2. Koncesije, patenti, licence, softver i ostala prava	004	3.827	3.303	524	0
012, dio 019	3. Goodwill	005	0	0	0	0
014, dio 019	4. Ostala nematerijalna ulaganja	006	0	0	0	907
015, 016, dio 019	5. Avansi i nematerijalna ulaganja u pripremi	007	0	0	0	0
2	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I INVESTICIONE NEKRETNINE (009 do 014)	008	57.900.317	273.124	57.627.193	51.191.910
020, dio 029	1. Zemljište	009	13.311.608	0	13.311.608	6.811.608
021, dio 029	2. Građevinski objekti	010	0	0	0	0
022, dio 029	3. Postrojenja i oprema	011	381.307	273.124	108.183	174.247
023, dio 029	4. Ostale nekretnine, postrojenja i oprema	012	44.207.402	0	44.207.402	44.206.055
024, dio 029	5. Ulaganje na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	013	0	0	0	0
025, 026, dio 029	6. Avansi i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	014	0	0	0	0
3	III INVESTICIONE NEKRETNINE	015	80.392	0	80.392	60.275
4	IV SREDSTVA UZETA U ZAKUP	016	0	0	0	0
5	V BIOLOŠKA SREDSTVA (018 do 021)	017	0	0	0	0
050, dio 059	1. Šume	018	0	0	0	0
051, dio 059	2. Višegodišnji zasadi	019	0	0	0	0
052, 053 dio 059	3. Osnovno stado i ostala biološka sredstva	020	0	0	0	0
055, 056 i dio 059	5. Avansi i biološka sredstva u pripremi	021	0	0	0	0
6	VI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	022	790.293	0	790.293	790.293
060, dio 069	1. Učešće u kapitalu zavisnih subjekata	023	0	0	0	0
061, dio 069	2. Učešće u kapitalu pridruženih subjekata i zajedničkih poduhvata	024	0	0	0	0
dio 06	3. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (026 do 029)	025	790.293	0	790.293	790.293
062, dio 069	3.1. Dugoročni krediti povezanim pravnim licima	026	790.293	0	790.293	790.293
063, dio 069	3.2. Dugoročni krediti u zemlji	027	0	0	0	0
064, dio 069	3.3. Dugoročni krediti u inostranstvu	028	0	0	0	0
065, dio 069	3.4. Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	029	0	0	0	0
dio 06	4. Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (031+032)	030	0	0	0	0
066, dio 069	4.1. Vlasnički instrumenti	031	0	0	0	0

067, dio 069	4.2. Dužnički instrumenti	032	0	0	0	0
068, dio 069	5. Potraživanja po finansijskom lizingu	033	0	0	0	0
07 i 08	OSTALA DUGOROČNA SREDSTVA I RAZGRANIČENJA	034	0	0	0	0
9	(B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	035	5.295	0	5.295	4.107
	(V) TEKUĆA SREDSTVA (037+044)	036	1.074.301	0	1.074.301	1.399.035
10 do 15	I ZALIHE, STALNA SREDSTVA I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJEN (038 DO 043)	037	18.685	0	18.685	11.724
100 do 109	1. Zalihe materijala	038	0	0	0	87
110 do 119	2. Zalihe nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i nedovršenih usluga	039	0	0	0	0
120 do 129	3. Zalihe gotovih proizvoda	040	0	0	0	0
130 do 139	4. Zalihe robe	041	0	0	0	0
140 do 149	5. Stalna sredstva i sredstva poslovanja koje se obustavlja	042	0	0	0	0
150 do 159	6. Dati avansi	043	18.685	0	18.685	11.637
	II KRATKOROČNA SREDSTVA IZUZEV ZALIHA I STALNIH SREDSTAVA NAMIJENJENIH PRODAJI (045+052+061+064+065)	044	1.055.616	0	1.055.616	1.387.311
	1. Kratkoročna potraživanja (046 do 051)	045	256.845	0	256.845	609.967
200, dio 209	1.1. Kupci - povezana pravna lica	046	0	0	0	0
201, 202, 203, dio 209	1.2. Kupci u zemlji	047	139.127	0	139.127	447.472
204, dio 209	1.3. Kupci iz inostranstva	048	0	0	0	0
grupa 21, osim 214	1.4. Potraživanja iz specifičnih poslova	049	8.213	0	8.213	0
grupa 22, osim 224	1.5. Ostala kratkoročna potraživanja	050	109.505	0	109.505	162.495
224	1.6. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	051	0	0	0	0
	2. Kratkoročni finansijski plasmani (053+058+059+060)	052	0	0	0	0
	2.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (054 do 057)	053	0	0	0	0
230, dio 238	a) Kratkoročni krediti povezanim pravnim licima	054	0	0	0	0
231, dio 238	b) Kratkoročni krediti u zemlji	055	0	0	0	0
232, dio 238	v) Kratkoročni krediti u inostranstvu	056	0	0	0	0
233, dio 238	g) Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	057	0	0	0	0
235 i 236	2.2. Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	058	0	0	0	0
234, 239	2.3. Potraživanje po finansijskom lizingu	059	0	0	0	0
214	2.4. Derivativna finansijska sredstva	060	0	0	0	0
24	3. Gotovinski ekvivalenti i gotovina (062+063)	061	478.757	0	478.757	236.312
240, dio 249	3.1. Gotovinski ekvivalenti	062	478.757	0	478.757	231.458
241 do 249	3.2. Gotovina	063	0	0	0	4.854
270 do 279	4. Porez na dodatu vrijednost	064	6.718	0	6.718	2.843
280 do 289	5. Aktivna vremenska razgraničenja	065	313.296	0	313.296	538.189
	(G) BILANSNA AKTIVA (001+035+036)	066	59.854.425	276.427	59.577.998	53.446.527
880 do 888	(D) VANBILANSNA AKTIVA	067	0	0	0	0

BILANS STANJA (nastavak)
(Izveštaj o finansijskom položaju)
na dan 31.12.2023. godine

u KM

Grupa računa, račun	POZICIJA	Oznaka AOP-a	Iznos na dan bilansa tekuće godine	Iznos na dan bilansa prethodne godine (početno stanje)
1	2	3	4	5
	BILANSNA PASIVA			
	(A) KAPITAL (102-110+113-114+115+119+122-123+124-128+131)	101	42.822.441	41.519.818
	I OSNOVNI KAPITAL (103+106+107+108+109)	102	22.886.599	22.886.599
29	1. Akcijski kapital (104+105)	103	22.886.599	22.886.599
300	1.1. Akcijski kapital - obične akcije	104	22.886.599	22.886.599
	1.2. Akcijski kapital - povlašćene (prioritetne) akcije	105	0	0
302	2. Udjeli društva sa ograničenom odgovornošću	106	0	0
304	3. Ulozi	107	0	0
305	4. Državni kapital	108	0	0
309	5. Ostali osnovni kapital	109	0	0
31	II OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I UPISANI NEUPLAĆENI KAPITAL (111+112)	110	0	0
310	1. Otkupljene sopstvene akcije i udjeli	111	0	0
311	2. Upisani neuplaćeni kapital	112	0	0
320	III EMISIONA PREMIJA	113	0	0
321	IV EMISIONI GUBITAK	114	0	0
dio 32	V REZERVE (116 do 118)	115	2.969.447	2.969.447
322	1. Zakonske rezerve	116	2.288.660	2.288.660
323	2. Statutarne rezerve	117	680.787	680.787
329	3. Ostale rezerve	118	0	0
dio 33	VI REVALORIZACIONE REZERVE (120+121)	119	11.649.077	11.649.077
330	1. Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja, opremu i nematerijalna sredstva	120	11.649.077	11.649.077
331 i 334	2. Ostale revalorizacione rezerve	121	0	0
332	VII POZITIVNI EFEKTI VREDNOVANJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT	122	0	0
333	VIII NEGATIVNI EFEKTI VREDNOVANJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT	123	0	0
34	IX NERASPOREĐENA DOBIT (125 do127)	124	5.317.318	4.014.695
340 ili 342	1. Neraspoređena dobit iz ranijih godina / Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima ranijih godina	125	4.014.695	2.455.809
341 ili 343	2. Neraspoređena dobit tekuće godine / Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima tekuće godine	126	1.302.623	1.558.886
344	3. Neto prihod od samostalne djelatnosti	127	0	0
35	X GUBITAK (129 + 130)	128	0	0
350 ili 352	1. Gubitak ranijih godina/Višak rashoda nad prihodima ranijih godina	129	0	0
351 ili 353	2. Gubitak tekuće godine/Višak rashoda nad prihodima tekuće godine	130	0	0
	XI UČEŠĆA BEZ PRAVA KONTROLE	131	0	0
	(B) DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (133+137+145)	132	14.295.842	7.039.025
dio 40	I DUGOROČNA REZERVISANJA (134 DO 136)	133	0	0
400	1. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	134	0	0
404	2. Rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih	135	0	0
401, 402,	3. Ostala dugoročna rezervisanja	136	0	0

403, dio 409				
	II DUGOROČNE OBAVEZE (138 do 144)	137	14.295.842	7.039.025
411	1. Obaveze prema povezanim pravnim licima	138	0	0
413	2. Dugoročni krediti u zemlji	139	13.778.641	0
414	3. Dugoročni krediti u inostranstvu	140	0	0
412	4. Obaveze po emitovanim dužničkim instrumentima	141	23.816	6.509.379
415, 416	5. Dugoročne obaveze po lizingu	142	0	0
418	6. Ostale dugoročne finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti	143	0	0
dio 409, 410, 419	7. Ostale dugoročne obaveze, uključujući razgraničenja	144	493.385	529.646
408	III RAZGRANIČENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	145	0	0
407	(V) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	146	0	0
42 do 49	(G) KRATKOROČNE OBAVEZE I KRATKOROČNA REZERVISANJA (148+155+161+157+158+159+160+161+162+163+164+165+166+167+168)	147	2.459.715	4.887.684
42	1. Kratkoročne finansijske obaveze (149 do 154)	148	1.106.173	3.274.304
420	1.1. Kratkoročne finansijske obaveze prema povezanim pravnim licima	149	0	0
421 do 424	1.2. Kratkoročni krediti i obaveze po emitovanim kratkoročnim hartijama od vrijednosti	150	979.218	1.841.970
425 i 426	1.3. Kratkoročne obaveze po lizingu	151	0	0
427	1.4. Kratkoročne obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	152	0	0
428	1.5. Derivatne finansijske obaveze	153	0	0
429	1.6. Ostale obaveze po amortizovanoj vrijednosti	154	126.955	1.432.334
43	2. Obaveze iz poslovanja (156 do 160)	155	875.410	1.169.093
430 i 436	2.1. Primiti avansi, depoziti i kaucije	156	60.831	99.743
431	2.2. Dobavljači - povezana pravna lica	157	0	0
432, 433 i 434	2.3. Dobavljači u zemlji	158	774.947	1.027.607
435	2.4. Dobavljači iz inostranstva	159	39.632	41.743
437, 439	2.5. Ostale obaveze iz poslovanja	160	0	0
440 do 449	3. Obaveze iz specifičnih poslova	161	0	0
450 do 458	4. Obaveze za plate i naknade plata	162	0	0
460 do 468	5. Druge obaveze	163	8.444	8.444
470 do 479	6. Porez na dodatu vrijednost	164	52.291	32.021
48, osim 481	7. Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	165	3.116	12.358
481	8. Obaveze za porez na dobitak	166	153.581	190.521
49, osim 496	9. Kratkoročna razgraničenja	167	260.701	200.943
496	10. Kratkoročna rezervisanja	168	0	0
	(D) POSLOVNA PASIVA (101+132+146+147)	169	59.577998	53.446.527
890 do 898	(Đ) VANBILANSNA PASIVA	170	0	0

Potpisano u ime Društva
direktor
Ljubomir Dakić

BILANS USPJEHA
Izveštaj o ukupnom rezultatu u periodu
od 01.01. do 31.12.2023. godine

u KM

Grupa računa, račun	POZICIJA	Oznaka AOP-a	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	(A) POSLOVNI PRIHODI I RASHODI	201		
	I POSLOVNI PRIHODI (202+206+210+214-215+216-217+218)		2.911.244	2.943.514
60	1. Prihodi od prodaje robe (203 do 205)	202	0	0
600, dio 605	a) Prihodi od prodaje robe povezanim pravnim licima	203	0	0
601, 602, 603, dio 605	b) Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	204	0	0
604, dio 605	v) Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	205	0	0
61	2. Prihodi od prodaje proizvoda (207 do 209)	206	0	2.936.458
610, dio 615	a) Prihodi od prodaje proizvoda povezanim pravnim licima	207	0	0
611, 612, 613, dio 615	b) Prihodi od prodaje proizvoda na domaćem tržištu	208	0	2.936.458
614, dio 615	v) Prihodi od prodaje proizvoda na inostranom tržištu	209	0	0
62	3. Prihodi od pruženih usluga (211 do 213)	210	0	0
620, dio 625	a) Prihodi od pruženih usluga povezanim licima	211	0	0
621, 622, 623, dio 625	b) Prihodi od pruženih usluga na domaćem tržištu	212	0	0
624, dio 625	v) Prihodi od pruženih usluga na inostranom tržištu	213	0	0
630	4. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	214	0	0
631	5. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	215	0	0
640 i 641	6. Povećanje vrijednosti investicionih nekretnina i bioloških sredstava koja se ne amortizuju	216	1.347	0
642 i 643	7. Smanjenje vrijednosti investicionih nekretnina i bioloških sredstava koja se ne amortizuju	217	0	0
650 do 659	8. Ostali poslovni prihodi	218	2.909.897	7.056
	II POSLOVNI RASHODI	219		
	(220+221+222+223+226+227+234+235+236)		1.189.494	1.053.181
500 do 502	1. Nabavna vrijednost prodate robe	220	0	0
510 do 512	2. Troškovi materijala	221	36.873	49.131
513	3. Troškovi goriva i energije	222	379.686	373.622
52	4. Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja (224+225)	223	254.945	240.792
520 i 523	a) Troškovi bruto plata i bruto naknada plata	224	219.857	206.190
524 do 529	b) Troškovi ostalih ličnih primanja	225	35.088	34.602
530 do 539	5. Troškovi proizvodnih usluga	226	156.119	97.221
54	6. Troškovi amortizacije i rezervisanja (228+233)	227	34.237	39.923
540	6.1. Troškovi amortizacije (229 do 232)	228	34.237	39.923
dio 540	a) Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme	229	34.237	39.923
dio 540	b) Amortizacija investicionih nekretnina	230	0	0
dio 540	v) Amortizacija sredstava uzetih u zakup	231	0	0
dio 540	g) Amortizacija ostalih sredstava	232	0	0
541	6.2. Troškovi rezervisanja	233	0	0
55, osim 555 i 556	7. Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	234	264.362	197.360
555	8. Troškovi poreza	235	63.052	54.926
556	9. Troškovi doprinosa	236	220	206
	(B) POSLOVNI DOBITAK (201-219)	237	1.721.750	1.890.333
	(V) POSLOVNI GUBITAK (219-201)	238	0	0
66	(G) FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI	239		
	I FINANSIJSKI PRIHODI (240 do 243)		2.872	12.427
660, 661	1. Prihodi od kamata	240	2.850	3.258

662	2. Pozitivne kursne razlike	241	0	0
663	3. Prihodi od efekata valutne klauzule	242	0	0
669	4. Ostali finansijski prihodi	243	22	9.169
56	II FINANSIJSKI RASHODI (245 do 248)	244	228.495	207.181
560, 561	1. Rashodi kamata	245	228.495	207.180
562	2. Negativne kursne razlike	246	0	0
563	3. Rashodi po osnovu valutne klauzule	247	0	0
569	4. Ostali finansijski rashodi	248	0	1
	(D) DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI (237+239-244) ili (239-244-238)	249	1.496.127	1.695.579
	(Đ) GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI (238+244-239) ili (244-239-237)	250		
67	(E) OSTALI DOBICI I GUBICI I OSTALI PRIHODI I DOBICI (252 do 260)	251	730	628
670, 570 neto prikaz	1. Neto dobiti po osnovu prodaje nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme	252	0	0
671, 571 neto prikaz	2. Neto dobiti po osnovu prodaje investicionih nekretnina	253	0	0
672, 572 neto prikaz	3. Neto dobiti po osnovu prodaje bioloških sredstava	254	0	0
673, 573 neto prikaz	4. Neto dobiti po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	255	0	0
674, 574 neto prikaz	5. Neto dobiti po osnovu prodaje finansijskih sredstava i ulaganja u povezana lica	256	0	0
675, 575 neto prikaz	6. Neto dobiti po osnovu prodaje materijala	257	0	0
676	7. Viškovi, izuzimajući viškove zaliha učinaka	258	0	0
677, 679	8. Ostali prihodi i dobiti	259	730	628
678, 577	9. Neto dobiti od derivativnih finansijskih instrumenata	260	0	0
57	II OSTALI RASHODI I GUBICI (262 do 270)	261	35.465	9.412
570, 670 neto prikaz	1. Neto gubici po osnovu prodaje nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme	262	32.209	0
571, 671 neto prikaz	2. Neto gubici po osnovu prodaje investicionih nekretnina	263	0	0
572, 672 neto prikaz	3. Neto gubici po osnovu prodaje bioloških sredstava	264	0	0
573, 673 neto prikaz	4. Neto gubici po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	265	0	0
574, 674 neto prikaz	5. Neto gubici po osnovu prodaje finansijskih sredstava i ulaganja u povezana lica	266	0	0
575, 675 neto prikaz	6. Neto gubici po osnovu prodaje materijala	267	0	0
576	7. Manjkovi	268	0	0
577, 678 neto prikaz	9. Neto gubici od derivativnih finansijskih instrumenata	269	0	0
578, 579	9. Ostali rashodi i gubici	270	3.256	9.412
	(Ž) DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA (251-261)	271	0	0
	(Z) GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA (261-251)	272	34.735	8.784
68	(I) PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE (274 + 281)	273	0	0
dio 68	1. Neto dobiti od usklađivanja imovine (osim finansijske) (275 do 280)	274	0	0
680, 580 neto prikaz	1.1. Neto dobiti od umanjenja ranije priznatih gubitaka usljed obezvređenja nematerijalnih sredstava	275	0	0
681, 581 neto prikaz	1.2. Neto dobiti od umanjenja ranije priznatih gubitaka usljed obezvređenja nekretnina, postrojenja i opreme	276	0	0
682, 582 neto prikaz	1.3. Neto dobiti od umanjenja ranije priznatih gubitaka usljed obezvređenja investicionih nekretnina koje se vrednuju po nabavnoj vrijednosti	277	0	0
683, 583 neto prikaz	1.4. Neto dobiti od umanjenja ranije priznatih gubitaka usljed obezvređenja bioloških sredstava koja se vrednuju po nabavnoj vrijednosti	278	0	0
685, 585 neto prikaz	1.5. Neto dobiti od usklađivanja vrijednosti zaliha materijala i robe	279	0	0

688, dio 689, 588, dio 589 neto prikaz	1.6. Neto dobiti od usklađivanja vrijednost stalnih sredstava namijenjenih prodaji, sredstava poslovanja koje se obustavlja i ostalih nefinansijskih sredstava	280	0	0
dio 68	2. Neto dobiti od usklađivanja vrijednosti finansijskih sredstava (282 do 285)	281	0	0
684, 584 neto prikaz	2.1 Neto dobiti od usklađivanja vrijednosti dugoročnih finansijskih sredstava	282	0	0
686, 585 neto prikaz	2.2 Neto dobiti od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih finansijskih sredstava (osim potraživanja od kupaca)	283	0	0
687, 587 neto prikaz	2.3 Neto dobiti od umanjenja ranije priznatih kreditnih gubitaka usljed obezvređenja potraživanja od kupaca	284	0	0
dio 689, dio 589 neto prikaz	2.4 Neto dobiti od usklađivanja vrijednosti ostalih finansijskih sredstava	285	0	0
58	II RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE (287 + 294)	286	0	0
0	1. Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (osim finansijske) (288 do 293)	287	0	0
580, 680	1.1. Neto gubici po osnovu obezvređenja nematerijalnih sredstava	288	0	0
581, 681 neto prikaz	1.2. Neto gubici po osnovu obezvređenja nekretnina, postrojenja i opreme	289	0	0
582, 682	1.3. Neto gubici po osnovu obezvređenja investicionih nekretnina koje se vrednuju po nabavnoj vrijednosti	290	0	0
583, 683	1.4. Neto gubici po osnovu obezvređenja bioloških sredstava koje se vrednuju po nabavnoj vrijednosti	291	0	0
585, 685 neto prikaz	1.5. Neto gubici od usklađivanja vrijednosti zaliha materijala i robe	292	0	0
588, dio 589, 688, dio 689	1.6. Neto gubici od usklađivanja vrijednosti stalnih sredstava namijenjenih prodaji, sredstava poslovanja koje se obustavlja i ostalih nefinansijskih sredstava	293	0	0
0	2. Gubici od usklađivanja vrijednosti finansijskih sredstava (295 do 298)	294	0	0
584, 684	2.1 Neto gubici od usklađivanja vrijednosti dugoročnih finansijskih sredstava	295	0	0
586, 686	2.2 Neto gubici od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih finansijskih sredstava (osim potraživanja od kupaca)	296	0	0
587, 687 neto prikaz	2.3 Neto gubici od usklađivanja vrijednosti potraživanja od kupaca	297	0	0
dio 589, dio 689 neto prikaz	2.4 Neto gubici od usklađivanja vrijednosti ostalih finansijskih sredstava	298	0	0
	(J) DOBITAK PO OSNOVU VRIJEDNOSTI USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE (273-286)	299	0	0
	(K) GUBITAK PO OSNOVU VRIJEDNOSTI USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE (286-273)	300	0	0
690 i 691	(L) Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina	301	3.692	50.000
590 i 591	(Lj) Rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina	302	10.068	27
	Udio u dobiti pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela	303		
	Udio u gubitku pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela	304		
	UKUPNI PRIHODI (201+239+251+273+301+303)	305	2.918.538	3.006.569
	UKUPNI RASHODI (219+244+261+286+302+304)	306	1.463.522	1.269.801
	(M) DOBIT I GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	307	1.455.016	1.736.768
	1. Dobit prije oporezivanja (305 – 306)	307	1.455.016	1.736.768
	2. Gubitak prije oporezivanja (306 – 305)	308	0	0
721	(N) TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	309	153.581	179.412
	1. Poreski rashodi perioda			
	2. Odloženi poreski rashodi (311 + 312)	310	0	0
722	2.1 Efekat smanjenja odloženih poreskih sredstava	311		

724	2.2 Efekat povećanja odloženih poreskih obaveza	312		
	3. Odloženi poreski prihodi (314 + 315)	313	1.188	1.530
723	3.1 Efekat povećanja odloženih poreskih sredstava	314	1.188	1.530
725	3.2 Efekat smanjenja odloženih poreskih obaveza	315		
	(Nj) NETO DOBIT I NETO GUBITAK PERIODA			
	1. Neto dobit tekuće godine (307-309-310+313)>0 i 307>0 ili (313-308-309-310)>0 i 308>0	316	1.302.623	1.558.886
	2. Neto gubitak tekuće godine (308+309+310-313)>0 i 308>0 ili (309+310-307-313)>0 i 307>0	317		
726	(O) Međudividende i drugi vidovi raspodjele dobitka u toku perioda	318		
	Dio neto dobiti/gubitka koji pripada većinskim vlasnicima	319		
	Dio neto dobiti/gubitka koji pripada manjinskim vlasnicima	320		
	Obična zarada po akciji	321		
	Razrijeđena zarada po akciji	322		
	Prosječan broj zaposlenih po osnovu časova rada	323	8	9
	Prosječan broj zaposlenih po osnovu stanja na kraju mjeseca	324	8	9

IZVJEŠTAJ
o ostalim dobitima i gubicima u periodu
od 01.01. do 31.12.2023. godine

u KM

Oznaka pozicije	POZICIJA	Oznaka AOP-a	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	(A) NETO DOBITAK ILI NETO GUBITAK PERIODA	400	1.302.623	1.558.886
	1. Stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha (±402+403±404±405-406+407)	401	0	0
Promjena na 332 i 333	1.1 Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	402		
Promjena na 331	1.2 Efekti proistekli iz transakcija zaštite ("hedging")	403		
	1.3 Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela	404		
	1.4 Dobici ili gubici po osnovu konverzije finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	405		
Promjena na 339, dio	1.5 Ostale stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha	406		
	1.6 Odloženi porez na dobit koji se odnosi na ove stavke	407		
	2. Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha (± 409± 410 ± 411 ± 412 ± 413 ± 414)	408	0	0
Promjena na 330	2.1 Revalorizacija nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine	409		
Promjena na 332 i 333	2.2 Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti vlasničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	410		
Promjena na 339, dio	2.3 Aktuarski dobiti/(gubici) od planova definisanih primanja	411		
	2.4 Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela	412		
Promjena na 339, dio	2.5 Ostale stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha	413		
	2.6 Odloženi porez na dobit koji se odnosi na ove stavke	414		
	(B) OSTALA DOBIT/GUBITAK U PERIODU (± 401 ± 408)	415	0	0
	(V) UKUPNA DOBIT / (GUBITAK) (400± 415)	416	1.302.623	1.558.886
	Dio ukupne dobiti/gubitka koji pripada većinskim vlasnicima	417		
	Dio ukupne dobiti/gubitka koji pripada manjinskim vlasnicima	418		

BILANS TOKOVA GOTOVINE
u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine

u KM

POZICIJA	Oznaka AOP-a	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
(A) TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (502 do 505)	501	3.805.908	3.444.889
1. Prilivi od kupaca i primljeni avansi u zemlji	502	3.799.977	3.437.234
2. Prilivi od kupaca i primljeni avansi u inostranstvu	503	0	0
3. Prilivi od premija, subvencija, dotacija i slično	504	5.931	4.544
4. Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	505	0	3.111
II Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (507 do 512)	506	8.618.721	1.773.915
1. Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi u zemlji	507	7.719.275	754.949
2. Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	508	20.016	15.325
3. Odlivi po osnovu plaćenih kamata	509	44.092	679
4. Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	510	271.305	225.972
5. Odlivi po osnovu poreza na dobit	511	190.521	305.849
6. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	512	373.512	471.141
III Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (501-505)	513	0	1.670.974
IV Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (505-501)	514	4.812.813	0
(B) TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (516 do 530)	515	14.766.281	0
1. Prilivi gotovine po osnovu prodaje akcija i udjela zavisnih i pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	516	0	0
2. Prilivi po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	517	0	0
3. Prilivi po osnovu prodaje investicionih nekretnina	518	0	0
4. Prilivi po osnovu prodaje bioloških sredstava	519	0	0
5. Prilivi po osnovu prodaje nematerijalnih sredstava	520	0	0
6. Prilivi po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih prodaji	521	0	0
7. Prilivi od finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	522	0	0
8. Prilivi od finansijskih sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	523	0	0
9. Prilivi od ostalih finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti	524	14.766.281	0
10. Prilivi po osnovu lizinga (glavnica)	525	0	0
11. Prilivi po osnovu lizinga (kamata)	526	0	0
12. Prilivi po osnovu kamata	527	0	0
13. Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	528	0	0
14. Prilivi po osnovu derivatnih finansijskih instrumenata	529	0	0
15. Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	530	0	0
II Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (532 do 541)	531	6.500.000	0
1. Odlivi gotovine po osnovu kupovine akcija i udjela zavisnih i pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	532	0	0
2. Odlivi po osnovu kupovine nekretnina, postrojenja i opreme	533	6.500.000	0
3. Odlivi po osnovu kupovine investicionih nekretnina	534	0	0
4. Odlivi po osnovu kupovine bioloških sredstava	535	0	0
5. Odlivi po osnovu kupovine nematerijalnih sredstava	536	0	0
6. Odlivi po osnovu finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	537	0	0
7. Odlivi po osnovu finansijskih sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	538	0	0
8. Odlivi po osnovu ostalih finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti	539	0	0
9. Odlivi po osnovu derivatnih finansijskih instrumenata	540	0	0
10. Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	541	0	0
III Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (515-531)	542	8.266.281	0
IV Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (531-515)	543	0	0

(V) TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	544		
I Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (545 do 550)		0	0
1. Prilivi po osnovu povećanja osnovnog kapitala	545	0	0
2. prilivi od prodaje otkupljenih sopstvenih akcija	546	0	0
3. Prilivi po osnovu dugoročnih kredita	547	0	0
4. Prilivi po osnovu kratkoročnih kredita	548	0	0
5. Prilivi po osnovu izdatih dužničkih instrumenata	549	0	0
6. Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	550	0	0
II Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (552 do 558)	551	3.211.023	1.696.215
1. Odlivi po osnovu otkupa sopstvenih akcija i udjela	552	0	0
2. Odlivi po osnovu dugoročnih kredita	553	0	0
3. Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	554	3.211.023	1.696.215
4. Odlivi po osnovu lizinga	555	0	0
5. Odlivi po osnovu dužničkih instrumenata	556	0	0
6. Odlivi po osnovu isplaćenih dividendi	557	0	0
7. Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	558	0	0
III Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (544-551)	559	0	0
IV Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (551-544)	560	3.211.023	1.696.215
(G) UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (501+515+544)	561	18.572.189	3.444.889
(D) UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (506+531+551)	562	18.329.744	3.470.130
(Đ) NETO PRILIV GOTOVINE (561-562)	563	242.445	0
(E) NETO ODLIV GOTOVINE (562 - 561)	564	0	25.241
(Ž) GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	565	236.312	261.553
(Z) POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	566	0	0
(I) NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	567	0	0
(J) GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA (565+563-564+566-567)	568	478.757	236.312

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine

u KM

VRSTE PROMJENE NA KAPITALU	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG DRUŠTVA									UDJELI KOJI NEMAJU KONTROLU (MANJINSKI INTERES)	UKUPNI KAPITAL
	Oznaka AOP-a	Akcijski kapital - vlasnički udjeli	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Revalorizacione rezerve za finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Ostale revalorizacione rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/(nepokriveni gubitak)	UKUPNO (3+4+5+6+-7+-8+-9)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Stanje na dan 01.01.2022. godine	901	22.886.599	0	11.649.077	0	2.969.447	0	2.677.544	40.182.667	0	40.182.667
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	902	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravke grešaka	903	0	0	0	0	0	0	1.558.886	1.558.886	0	1.558.886
4. Ponovno iskazano stanje na dan 01.01.2022. godine (901±902±903)	904	22.886.599	0	11.649.077	0	2.969.447	0	4.236.430	41.741.553	0	41.741.553
5. Dobit/(gubitak) za godinu	905	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Ostali ukupni rezultat za godinu	906	0	0	0	0	0	0	(221.735)	(221.735)	0	(221.735)
7. Ukupan dobit/gubitak 01.01.2022. godine (±905±906)	907	0	0	0	0	0	0	(221.735)	(221.735)	0	(221.735)
8. Emisija akcijskog kapitala i drugi oblici povećanja kapitala	908	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Sticanje sopstvenih akcija i drugi oblici smanjenja kapitala	909	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Objavljenje dividende	910	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	911	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Ostale promjene	912	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Stanje na dan 31.12.2022. godine/01.01.2023. godine (904±907±908-909-910±911±912)	913	22.886.599	0	11.649.077	0	2.969.447	0	4.014.695	41.519.818	0	41.519.818

14. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	914	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Efekti ispravke grešaka	915	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. Ponovno iskazano stanje na dan 01.01.2023. godine (913±914±915)	916	22.886.599	0	11.649.077	0	2.969.447	0	4.014.695	41.519.818	0	41.519.818
17. Dobit/(gubitak) za godinu	917	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Ostali ukupni rezultat za godinu	918	0	0	0	0	0	0	1.302.623	1.302.623	0	1.302.623
19. Ukupan dobit/gubitak 31.12.2023. godine (±917±918)	919	0	0	0	0	0	0	1.302.623	1.302.623	0	1.302.623
20. Emisija akcijskog kapitala i drugi oblici povećanja kapitala	920	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Sticanje sopstvenih akcija i drugi oblici smanjenja kapitala	921	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Objavljenje dividende	922	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	923	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. Ostale promjene	924	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25. Stanje na dan 31.12.2023. godine (916±919±920-921-922±923±924)	925	22.886.599	0	11.649.077	0	2.969.447	0	5.317.318	42.822.441	0	42.822.441

NAPOMENE UZ IZVJEŠTAJ

1. PRAVNI I DRUGI OSNOVI

1.1. U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, Društvo je obavezno da izvrši reviziju finansijskih izvještaja.

1.2. Odgovorna lica za sastavljanje finansijskih izvještaja su:

1. Dakić Ljubomir, v.d. direktor

2. Andrijana Ždrnja, sertifikovani računovodstveni tehničar, Vela consulting d.o.o. Banja Luka.

1.3. Dokumentacija revizije su finansijski izvještaji Društva (bilans stanja, bilans uspjeha, bilans novčanih tokova, izvještaj o promjenama na kapitalu) bruto bilans, popisne liste, odluke organa upravljanja i rukovođenja, poslovna dokumentacija, izvještaji, zapisnici o kontroli, normativna akta, izvod iz sudskog registra, drugi dokazi i objašnjenja koja su revizoru stavljena na raspolaganje.

Upravni odbor Društva je odlukom broj 689 od 16.02.2024. godine usvojio Izvještaj o izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2023. godine.

Upravni odbor Društva je odlukom broj 695 od 21.02.2024. godine usvojio Finansijske izvještaje za 2023. godinu.

1.4. Dokumentaciju i podatke prezentovale su nam Dragana Dušanić, računovođa – zaposlena u Vela consulting d.o.o. Banja Luka i Slavica Trbić, knjigovođa.

1.5. Finansijsko knjigovodstvo vodi se preko programa za obradu podataka i obuhvata sve bitne elemente za analitičko i sintetičko sagledavanje poslovnih promjena. Knjigovodstvo u Društvu vodi se prema formiranim načelima urednog knjigovodstva.

2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Društvo je nastalo kao pravni sljedbenik RK Boska osnovane 1978. godine, i kroz svoje poslovanje je prošlo kroz više vlasničkih transformacija. Društvo je 2002. godine registrovano kao akcionarsko društvo kod Osnovnog suda u Banjoj Luci rješenjem broj U/I 2544/02 od 04.11.2002. godine, u kom obliku posluje i u periodu na koji se odnosi revizija.

Na osnovu rješenja Okružnog privrednog suda Banja Luka broj 057-0-Reg-10-001069 od 18.08.2010. godine izvršeno je usklađivanje akata društva sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 127/08 i 58/09).

Na osnovu rješenja Okružnog privrednog suda Banja Luka broj 057-0-Reg-11-001279 od 20.06.2011. godine upisana je odluka o smanjenju osnovnog kapitala Društva.

Na osnovu rješenja Okružnog privrednog suda Banja Luka broj 057-0-Reg-11-001280 od 21.06.2011. godine upisano je smanjenje osnovnog kapitala Društva.

Na osnovu rješenja Okružnog privrednog suda Banja Luka broj 057-0-Reg-11-002055 od 28.09.2011. godine izvršeno je usklađivanje djelatnosti sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti i o registru poslovnih subjekata po djelatnostima u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 74/10) i Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 119/10).

Na osnovu rješenja Okružnog privrednog suda Banja Luka broj 057-0-Reg-22-000321 od 15.03.2022. godine upisana je promjena funkcije lica ovlaštenog za zastupanje i promjena ličnih podataka lica ovlaštenog za zastupanje.

Organi Društva:

1. Skupština akcionara, kao organ vlasnika
2. Upravni odbor, kao organ upravljanja
3. Generalni direktor, kao organ zastupanja
4. Izvršni odbor, kao organ poslovođenja.

Sjedište Društva: 78000 Banja Luka, Trg Krajine 2

Šifra osnovne djelatnosti: 47.19 – Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama

Matični broj: 01077627

JIB: 4400944820003

PIB: 400944820003

Broj zaposlenih radnika sa stanjem na dan 31.12.2023. godine: 8.

3. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Računovodstvene politike su posebna načela, osnovi, konvencije, pravila i praksa koje je usvojilo privredno društvo za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja. Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, ukidanje priznavanja, mjerenje i procjenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda privrednog društva.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su sredstva koja se mogu identifikovati kao nemonetarna i bez fizičkog obilježja. Kao nematerijalna ulaganja priznaju se i podliježu amortizaciji nematerijalna ulaganja koja ispunjavaju uslove propisane *MRS 38 Nematerijalna ulaganja*, imaju korisni vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke ulaganja je veća od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Ukoliko nematerijalno ulaganje ne ispunjava uslove iz stava 2. priznaje se na teret rashoda perioda u kome je nastalo. Početno mjerenje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti ili cijeni koštanja.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po troškovnom modelu iz *MRS 38 Nematerijalna ulaganja*, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja koja podliježu amortizaciji vrši se primjenom proporcionalnog metoda u roku od 10 godina. Za nematerijalna ulaganja sa neograničenim vijekom trajanja ne obračunava se amortizacija. Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja vrši se od početka narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je nematerijalno ulaganje stavljeno u upotrebu. Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrijednost, odnosno cijena koštanja umanjena za preostalu vrijednost.

Preostala vrijednost nematerijalnih ulaganja smatra se jednakom nuli, osim kada:

- 1) postoji ugovorna obaveza trećeg lica da otkupi nematerijalno sredstvo na kraju njegovog preostalog vijeka trajanja, ili
- 2) za to nematerijalno sredstvo, odnosno ulaganje postoji aktivno tržište na kojem se može odrediti preostala vrijednost i to tržište će trajati i na kraju vijeka tog nematerijalnog sredstva, odnosno ulaganja.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nematerijalno ulaganje nakon njegove nabavke ili završetka uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka viša od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja koriguje se i nabavna vrednost.

Nematerijalna ulaganja koja su, prema *MSFI 5 Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koja prestaju* klasifikovana kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i fer (poštene) vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Zemljište, nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se i podliježu amortizaciji materijalna sredstva koja ispunjavaju uslove za priznavanje propisane *MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema*, čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana. Vrednovanje zemljišta i građevinskih objekata kao i zemljišta i građevinskih objekata koji su investiciona nekretnina vrše se primjenom metode fer vrednosti (tržišne vrednosti) od 22.04.2008. godine kada se vrši procjena. Postrojenja, opreme, alata i inventara i ostalih osnovnih sredstava (u daljem tekstu ovog člana - osnovna sredstva) nakon početnog priznavanja vrši se primjenom modela nabavne vrijednosti.

Nabavnu vrijednost zemljišta čini faktorna vrijednost dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke, troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti (nasipanje, ravnanje i sl.) bez PDV sadržanog u računima dobavljača, svi izdaci (bez PDV) koji su izvršeni za nabavku i pripremu zemljišta za korišćenje (advokatske usluge, naknade za evidentiranje prava vlasništva, porez na prenos apsolutnih prava, naknade geometara, troškovi čišćenja zemljišta i rušenja starih objekata, troškovi eventualne promjene namjene zemljišta i slično.

U nabavnu vrijednost postrojenja i opreme uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke tih sredstava, ako su ispunjeni uslovi za primjenu dopuštenog alternativnog postupka iz *MRS 23 Troškovi pozajmljivanja*.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po troškovnom modelu iz *MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema*, odnosno po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravke vrednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja. Amortizacija postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda. Amortizacija građevinskih objekata vrši se primjenom proporcionalnog metoda sa utvrđivanjem korisnog vijeka trajanja.

Osnovicu za obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme čini nabavna vrijednost umanjena za preostalu vrijednost. Preostala vrijednost se procjenjuje prema vrijednostima na dan nabavke. Procjenu preostale vrijednosti nekretnine, postrojenja i opreme vrši posebna komisija za procjenu preostale vrijednosti koju obrazuje direktor Društva.

Preostala vrijednost se utvrđuje i umanjuje osnovicu za obračun amortizacije u slučaju kada postoji jasna politika privrednog društva da se sredstvo otuđi prije isteka roka trajanja ili kada je vrijednost na kraju perioda korišćenja sredstva (vrijednost otpada) značajna.

Procjenu preostalog vijeka upotrebe sredstva u privrednom društvu na dan stavljanja sredstva u upotrebu vrši komisija koju formira direktor Društva. Ova komisija je dužna da na 31.12. svake godine provjerava da li ima potrebe promjeniti prvobitno utvrđeni preostali vijek korišćenja sredstva i procijenjeni ostatak vrijednosti. Posao provjere prvobitno utvrđenog preostalog veka korišćenja sredstva na dan 31.12. može se povjeriti i popisnoj komisiji koja popisuje ta sredstva ukoliko bar jedan njen član ima stručne sposobnosti da to uradi.

Utvrđivanje preostalog vijeka upotrebe sredstva u privrednom društvu vrši se ponaosob za svako sredstvo. Direktor društva može odlučiti da se za pojedine grupe sredstava čije su pojedinačne knjigovodstvene vrednosti relativno manje može utvrditi jedinstvena stopa za obračun amortizacije. Preduslov za takvu odluku je da se posmatrano sa stanovišta ukupne vrijednosti sredstava za koja se obračunava amortizacija ne radi o materijalno značajnim stavkama, tj. da je učešće knjigovodstvenih vrednosti tih sredstava u ukupnoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava za koji se vrši obračun amortizacije relativno malo.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nekretninu, postrojenje i opremu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost sredstva ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka viša od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao. Takođe, ako je naknadni izdatak nastao pretežno po osnovu rada, potrošnog materijala i sitnijih rezervnih dijelova taj izdatak se iskazuje kao tekući trošak održavanja.

Ako je vijek trajanja ugrađenog dijela, priznatog kao naknadni izdatak, različit od vijeka trajanja sredstva u koje je ugrađen, onda se taj dio vodi kao posebno sredstvo i amortizuje u toku korisnog vijeka trajanja.

Odstranjen dio se rashoduje po procijenjenoj vrijednosti, ako nije moguće utvrditi njegovu knjigovodstvenu vrijednost. Zemljište, nekretnine postrojenja i oprema koji su, prema *MSFI 5 Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koja prestaju*, klasifikovani kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i fer (poštene) vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima radi obavljanja djelatnosti priznaju se i iskazuju na posebnom računu kao osnovna sredstva pod uslovom da su ispunjeni uslovi za priznavanje iz stava 1. Amortizacija ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima vrši se na osnovu procijenjenog vijeka korišćenja koji je utvrđen ugovorom sa vlasnikom tih sredstava.

Direktor društva donosi odluku o rashodovanju opreme ukoliko je ista fizički i funkcionalno neupotrebljiva.

Alat i sitan inventar

Kao stalno sredstvo priznaju se i podležu amortizaciji sredstva alata i sitnog inventara, čiji je korisni vek trajanja duži od godinu dana.

Rezervni dijelovi

Kao stalno sredstvo priznaju se rezervni dijelovi, čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana. Takvi rezervni dijelovi, po ugradnji, uvećavaju knjigovodstvenu vrednost sredstva u koje su ugrađeni. Rezervni dijelovi koji ne zadovoljavaju uslove iz stava 1. prilikom ugradnje, iskazuju se kao trošak poslovanja.

Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina preduzeća je nekretnina (neko zemljište ili zgrada – ili dio zgrade – ili i jedno i drugo), koju (privredno društvo kao vlasnik ili korisnik finansijskog lizinga) drži radi ostvarivanja zarade od izdavanja nekretnine ili radi uvećanja vrijednosti kapitala ili radi i jednog i drugog, a ne radi:

(a) upotrebe za proizvodnju ili snabdijevanja robom ili pružanje usluga ili za potrebe administrativnog poslovanja; ili

(b) prodaje u okviru redovnog poslovanja.

Početno mjerenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Pri početnom mjerenju, zavisni troškovi nabavke uključuju se u nabavnu vrijednost ili cijenu koštanja.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka viša od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava uslove iz stava 3. iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao.

Nakon početnog priznavanja, naknadno mjerenje investicione nekretnine vrši se po modelu poštene vrijednosti.

Poštena vrijednost investicione nekretnine je njena tržišna vrijednost. Poštena vrijednost mjeri se kao najvjerovatnija cijena koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja, u skladu sa definicijom poštene vrijednosti.

Procjenu poštene vrijednosti investicione nekretnine komisija za procjenu poštene vrijednosti koju obrazuje direktor privrednog društva.

Dobitak ili gubitak nastao zbog promjene poštene vrijednosti investicione nekretnine uključuje se u neto dobitak ili neto gubitak perioda u kojem je nastao.

Investicione nekretnine ne podliježu obračunu amortizacije.

Biološka sredstva

Biološka sredstva privrednog društva su osnovno stado, šume i višegodišnji zasadi.

Biološko sredstvo se mjeri prilikom početnog priznavanja, kao i na svaki datum bilansa stanja, po poštenoj vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove prodaje u skladu sa *MRS 40 Poljoprivreda* i ne vrši se obračun amortizacije.

Procjenu poštene vrijednosti i procijenjenih troškova prodaje na svaki datum bilansa stanja vrši komisija za procjenu poštene vrijednosti i procijenjenih troškova prodaje bioloških sredstava koju obrazuje direktor privrednog društva.

Ukoliko komisija iz stava 3. utvrdi da na datum bilansa stanja nije moguće utvrditi poštenu vrijednost biološkog sredstva tada se ono iskazuje po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja umanjenoj za ukupnu amortizaciju i ukupne gubitke zbog obezvređenja.

Obračun amortizacije u slučaju iz stava 4. vrši se na način propisan za nekretnine postrojenja i opremu u *MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema*.

Stalna sredstva namenjena prodaji i poslovanja koja prestaju

Privredno društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao sredstvo namijenjeno prodaji u skladu sa *MSFI 5 Stalna sredstva namenjena prodaji i poslovanja koja prestaju* ako se njegova knjigovodstvena vrijednost može prvenstveno povratiti kroz prodajnu transakciju, a ne kroz nastavak korišćenja.

Da bi sredstvo bilo klasifikovano (priznato) kao stalno sredstvo namijenjeno prodaji, pored uslova iz stava 1. koji proističe iz definicije tog sredstva, potrebno je da budu ispunjeni još i slijedeći uslovi:

- sredstvo mora biti dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju;
- prodaja sredstva mora biti jako vjerovatna u roku od jedne godine od dana priznavanja kao sredstva namijenjenog prodaji. Ovaj uslov podrazumijeva da se sačini plan prodaje ili donese odluka o prodaji sredstva i da se započne sa traženjem kupaca (javna prodaja, neposredni pregovori sa potencijalnim kupcima i slično).

Da bi prodaja sredstva bila jako vjerovatna mora postojati tržište za to sredstvo, a ponuđena cijena mora biti razumno utvrđena, tako da omogućava prodaju sredstva u roku od godinu dana.

Sredstvo koje je otpisano (amortizovano), odnosno sredstvo čija je neotpisana (sadašnja, odnosno knjigovodstvena) vrijednost beznačajna neće biti priznato kao sredstvo namijenjeno prodaji.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namijenjeno prodaji meri se (iskazuje) po nižem iznosu od: knjigovodstvene vrijednosti i fer (poštene) vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrijednost je sadašnja vrednost iskazana u poslovnim knjigama. Fer (poštena) vrijednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmijenjeno, ili obaveza izmirena, između obaviještenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, tj tržišna vrijednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva i koji ne obuhvataju finansijske troškove i troškove poreza na prihod. Troškovi prodaje odmjerauju se prema sadašnjoj visini, a ne prema visini koja se očekuje u momentu buduće prodaje.

Dugoročni finansijski plasmani

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i učešća u kapitalu drugih pravnih lica i dugoročne hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. Takođe, u okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se dugoročni krediti i zajmovi zavisnim, povezanim i drugim pravnim licima, dugoročni krediti u zemlji i inostranstvu, hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća i ostali dugoročni plasmani.

Navedeni plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mjere po njihovoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštenu vrijednost nadoknade koja je data za njih. Transakcioni troškovi uključuju se u početno mjerenje svih finansijskih sredstava.

U posebnim finansijskim izveštajima matičnog preduzeća, ulaganja u zavisna preduzeća koja se obuhvataju u konsolidovanim finansijskim izveštajima, kao i ona koja su isključena iz konsolidovanih finansijskih izveštaja iskazuju se po metodu nabavne vrednosti.

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica nad čijim poslovanjem postoji značajan uticaj (učešće u akcijama sa pravom glasa od 20% do 50%) i drugi uslovi definisani MRS 28 *Računovodstveno obuhvatanje ulaganja u pridružena preduzeća* mere se prema metodu nabavne vrijednosti.

Hartije od vrijednosti namijenjene prodaji iskazuju se po fer (poštenoj) vrijednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

Njihovo vrednovanje nakon početnog priznavanja vrši se po fer vrijednosti (saglasno MRS 39). Promene fer vrijednosti prilikom početnog vrednovanja nakon početnog priznavanja uskladiće se sa paragrafom 55 MRS 39. Razlika se evidentira na slijedeći način:

revalorizaciona rezerva (račun 330), gdje se evidentira sve do otuđenja hartija od vrijednosti; poslije otuđenja hartija od vrednosti uključuje se u prenijeti rezultat prethodnog perioda.

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća iskazuju se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Zalihe

Zalihe su sredstva (a) koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja; (b) koja su u procesu proizvodnje a namijenjene su za prodaju ili (c) u obliku materijala ili pomoćnih sredstava koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga. Zalihe obuhvataju:

- 1) osnovni i pomoćni materijal koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje;
- 2) nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku;
- 3) gotove proizvode koje je proizvelo preduzeće i
- 4) robu koja je nabavljena i drži se radi preprodaje, uključujući nekretnine (zemljište, građevinske objekte i ostale nekretnine) pribavljene radi dalje prodaje.

Zalihe materijala, nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda i robe, izuzev zaliha poljoprivrednih proizvoda, računovodstveno se obuhvataju u skladu sa MRS 2 *Zalihe*.

Zalihe poljoprivrednih proizvoda računovodstveno se obuhvataju u skladu sa MRS 40 *Poljoprivreda*.

Zalihe materijala

Zalihe materijala koje se nabavljaju od dobavljača mjere se po nabavnoj vrijednosti ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Zalihe materijala koji je proizveden kao sopstveni učinak preduzeća mjere po cijeni koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Nabavnu vrijednost ili cijenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke, troškovi proizvodnje (konverzije) i drugi troškovi nastali dovođenjem zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje.

Troškovi nabavke materijala obuhvataju nabavnu cijenu, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje privredno društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Kada se materijal proizvodi kao proizvod sopstvene proizvodnje i dalje koristi u narednoj fazi procesa proizvodnje, njegova procjena vrši se u visini troškova proizvodnje tih zaliha, a najviše do neto prodajne vrijednosti tih zaliha.

Materijal se otpisuje ispod troškova nabavke, odnosno cijene koštanja i utvrđuje gubitak zbog obezvređenja, ako se očekuje da će gotovi proizvodi u koje će biti ugrađen materijal biti prodati po neto prodajnoj cijeni nižoj od cijene koštanja (troškova proizvodnje) gotovih proizvoda.

Kao aproksimacija za neto prodajnu vrijednost gotovih proizvoda u koje će biti ugrađen odnosni materijal, za svrhe utvrđivanja gubitaka zbog obezvređenja, koristi se trošak zamjene materijala, odnosno nabavna cijena ili cijena koštanja tog ili sličnog materijala na dan utvrđivanja obezvređenja.

Procjenu neto prodajne vrijednosti zaliha materijala vrši posebna komisija koju obrazuje direktor privrednog društva.

Obračun izlaza (utroška) zaliha materijala, vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene.

Utvrđivanje ponderisane prosječne cijene vrši se poslije svakog novog ulaza materijala.

Ako se zalihe materijala vode po planskim nabavnim cijenama, obračun odstupanja u cijenama vrši se tako da vrijednost izlaza materijala i vrijednost materijala na zalihama bude iskazana po metodi prosječne ponderisane cijene.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda

Zalihe nedovršene proizvodnje mjere se po cijeni koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Cijena koštanja, odnosno troškovi proizvodnje (konverzije) zaliha obuhvataju troškove koji su direktno povezani sa jedinicama proizvoda, kao što je direktna radna snaga. Oni, takođe, obuhvataju sistematsko dodjeljivanje fiksnih i promjenljivih režijskih troškova koji nastaju prilikom utroška materijala za proizvodnju gotovih proizvoda. Fiksni režijski troškovi su oni indirektni troškovi proizvodnje koji su relativno konstantni, bez obzira na obim proizvodnje, kao što su amortizacija i održavanje fabričkih zgrada i opreme, kao i troškovi rukovođenja i upravljanja fabrikom. Promenljivi režijski troškovi su oni indirektni troškovi proizvodnje koji se mijenjaju, direktno ili skoro direktno, srazmjerno promjeni obima proizvodnje, kao što su indirektni materijal i indirektna radna snaga.

Dodjeljivanje fiksnih režijskih troškova troškovima proizvodnje zasniva se na uobičajenom kapacitetu proizvodnih objekata. Uobičajeni kapacitet je proizvodnja za koju se očekuje da će u prosjeku biti ostvarena tokom više perioda ili sezona u normalnim okolnostima, uzimajući pri tom u obzir gubitak kapaciteta usljed planiranog održavanja. Stvarni nivo proizvodnje može da se koristi, ako je približan uobičajenom kapacitetu. Iznos fiksnih režijskih troškova koji se dodjeljuju svakoj jedinici proizvodnje ne može da se posljedično poveća zbog niske proizvodnje ili neiskorišćenosti postrojenja. Nedodijeljeni režijski troškovi priznaju se kao rashod u periodu u kojem su nastali.

U periodima neuobičajeno velike proizvodnje, iznos fiksnih režijskih troškova koji je dodijeljen svakoj jedinici proizvoda smanjuje se tako da se zalihe ne mjere iznad cijene koštanja. Promjenljivi režijski troškovi dodjeljuju se svakoj jedinici proizvoda na osnovu stvarne upotrebe proizvodnih kapaciteta.

Rezultat proizvodnog procesa može da bude više proizvoda koji se proizvode istovremeno. To je slučaj, na primjer, kada se proizvode zajednički proizvodi ili kada postoje proizvod i nusproizvod. Kad troškovi proizvodnje svakog proizvoda ne mogu posebno da se odrede, tada se dodjeljuju proizvodima na razumnoj i dosljednoj osnovi. Na primjer, dodjeljivanje može da bude zasnovano na relativnoj prodajnoj vrijednosti svakog proizvoda, u fazi proizvodnog procesa kada se proizvodi mogu odvojeno identifikovati ili po okončanju proizvodnje. Većina nusproizvoda je po svojoj prirodi beznačajna. Kada je to slučaj, oni se uglavnom mjere po neto prodajnoj vrednosti i ta vrijednost se oduzima od cijene koštanja glavnog proizvoda. Kao rezultat ovoga, iskazani iznos glavnog proizvoda ne razlikuje se značajno od njegove cijene koštanja.

Drugi troškovi uključuju se u cijenu koštanja zaliha samo u mjeri u kojoj su nastali prilikom dovođenja zaliha na njihovo sadašnje mesto i u sadašnje stanje. Na primjer, u cijenu koštanja zaliha mogu se uključiti i neproizvodni režijski troškovi ili troškovi projektovanja proizvoda za posebne kupce.

Troškovi koji se ne uključuju u cijenu koštanja zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda i koji se priznaju na teret rashoda su:

- (a) neuobičajeno veliko rasipanje materijala, radne snage ili drugi troškovi proizvodnje;
- (b) troškovi skladištenja (osim ako ti troškovi nisu neophodni u procesu proizvodnje prije naredne faze proizvodnje);
- (c) režijski troškovi administracije koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnje mjesto i u sadašnje stanje, i
- (d) troškovi prodaje.

U određenim okolnostima, troškovi pozajmljivanja se uključuju u cijenu koštanja zaliha. Te okolnosti su utvrđene dopuštenim alternativnim postupkom iz *MRS 23 Troškovi pozajmljivanja*.

Cijena koštanja zaliha stavki koje obično nisu međusobno zamjenljive ili usluga koje su proizvedene i razdijeljene na posebne projekte utvrđuje se putem jasne identifikacije svakog pojedinačnog troška.

Jasna identifikacija troška znači da su specifični troškovi dodijeljeni identifikovanim stavkama zaliha. To je odgovarajući postupak za stavke koji su razdijeljene na specifične projekte, bez obzira na to da li su kupljene ili proizvedene. Međutim, jasna identifikacija troškova nije odgovarajući postupak kada postoji veliki broj stavki zaliha, koje su obično međusobno zamjenljive. U takvim okolnostima, za utvrđivanje efekata na neto dobitak ili gubitak perioda mogla bi da se koristi metoda odabira onih stavki koje ostaju u zalihama.

Izlaz zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda utvrđuje se po metodi ponderisane prosječne cijene.

Utvrđivanje ponderisane prosječne cijene vrši se poslije svakog novog ulaza zaliha nedovršene proizvodnje, odnosno gotovih proizvoda.

Neto prodajna vrijednost zaliha nedovršene proizvodnje predstavlja procijenjenu prodajnu vrijednost gotovih proizvoda, umanjenu za procijenjene troškove dovršavanja i procijenjene troškove prodaje.

Neto prodajna vrijednost zaliha gotovih proizvoda predstavlja procijenjenu prodajnu vrijednost umanjenu za procijenjene troškove prodaje.

Procijenjeni troškovi prodaje zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda, za potrebe svođenja ovih zaliha na neto prodajnu vrijednost, utvrđuju se na bazi iskustvenog višegodišnjeg učešća ovih troškova u prihodima od prodaje.

Procijenjeni troškovi dovršavanja, za potrebe svođenja zaliha nedovršene proizvodnje na neto prodajnu vrijednost, utvrđuju se na bazi pretpostavljenog stepena završenosti i obračunate cijene koštanja zaliha nedovršene proizvodnje.

Otpisivanje zaliha nedovršene proizvodnje, odnosno gotovinskih proizvoda vrši se za svaki proizvod posebno.

Procjenu neto prodajne vrijednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda vrši posebna komisija koju obrazuje direktor privrednog društva.

Zalihe robe

Zalihe robe se mjere po nabavnoj vrijednosti.

Nabavnu vrijednost čini faktorna cijena dobavljača, uvozne dažbine i drugi porezi (osim onih koje privredno društvo može naknadno da povrati od poreskih vlasti kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškovi prevoza, manipulativni troškovi i drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati sticanju zaliha robe. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke robe.

Neto prodajna vrijednost predstavlja procijenjenu prodajnu vrijednost umanjenu za procijenjene troškove prodaje.

Procijenjeni troškovi prodaje zaliha robe, za potrebe svođenja ovih zaliha na neto prodajnu vrijednost, utvrđuju se na bazi iskustvenog višegodišnjeg učešća ovih troškova u prihodima od prodaje robe.

Utvrđivanje neto prodajne vrijednosti vrši se za svaku stavku zaliha robe posebno.

Procjenu neto prodajne vrijednosti zaliha robe vrši posebna komisija koju obrazuje direktor privrednog društva.

Obračun izlaza (prodaje) zaliha robe, vrši se po metodi ponderisane prosječne cijene.

Utvrđivanje ponderisane prosječne cijene robe vrši se poslije svakog ulaza zaliha.

Obračun razlike u cijeni vrši se tako da vrijednost izlaza robe i vrijednost robe na zalihama bude iskazana po metodi prosječne ponderisane cijene.

Obračun ostvarenog dijela razlike u cijeni prilikom svođenja zaliha robe sa prodajne cijene na nabavnu cijenu vrši se na nivou ukupnih zaliha robe.

Gubici po osnovu obezvređenja zaliha robe utvrđuju se kao razlika između nabavne vrijednosti zaliha i njihovih neto prodajnih vrijednosti na dan bilansa s tim što se gubici po osnovu obezvređenja zaliha robe iskazuju kao rashod, a ukidanje gubitaka po osnovu obezvređenja zaliha kao prihod u periodu u kom su nastali.

Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca povezanih (matičnog, zavisnih i pridruženih) i ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrijednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospjeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture.

Ako se vrijednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izvještajnu valutu po kursu važećem na dan transakcije.

Promjene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda.

Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem kursu, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda.

Indirektan otpis, odnosno ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti vrši se ukoliko rukovodstvo Društva procijeni da ista neće biti naplaćena.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti na prijedlog Komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi direktor privrednog društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda se vrši ukoliko rukovodstvo Društva procijeni da ista neće biti naplaćena.

Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na prijedlog Komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi direktor privrednog društva.

Kratkoročni finansijski plasmani i hartije od vrijednosti kojima se trguje iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, ne uzimajući u obzir namjeru preduzeća da ih drži do dospijeaća.

Hartije od vrijednosti kojima se trguje, odnosno koje su kupljene radi dalje prodaje iskazuju se po fer (tržišnoj) vrijednosti.

Efekti promjene fer (tržišne) vrijednosti obuhvataju se kao rashodi i prihodi perioda.

U skladu sa MRS 39 vrši se reklasifikacija hartija od vrijednosti kojima se trguje u hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeaća.

Njihovo vrednovanje nakon početnog priznavanja vrši se po fer vrijednosti (saglasno MRS 39).

Promjene fer vrijednosti prilikom početnog vrednovanja nakon početnog priznavanja će se uskladiti sa paragrafom 55 MRS 39. Razlika se evidentira na slijedeći način:

revalorizaciona rezerva (račun 330), gdje se evidentira sve do otuđenja hartija od vrijednosti; poslije otuđenja hartija od vrijednosti uključuje se u prenijeti rezultat prethodnog perioda.

Obaveze

Obavezama smatraju se dugoročne obaveze (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, dugoročni krediti, obaveze po dugoročnim hartijama od vrijednosti i ostale dugoročne obaveze), kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, kratkoročni krediti i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Obaveza je svaka obaveza koja predstavlja ugovornu obavezu:

- a) predaje gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom privrednom društvu; ili
- b) razmjene finansijskih instrumenata sa drugim privrednim društvom pod potencijalno nepovoljnim uslovima.

Dugoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju za plaćanje u periodu dužem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Dio dugoročnih obaveza koji dospijevaju za plaćanje u periodu kraćem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja iskazuje se kao kratkoročna obaveza.

Privredno društvo može da ima ugovornu obavezu koja može da se izmiri bilo plaćanjem finansijskim sredstvima, bilo plaćanjem sopstvenim akcijama. U tom slučaju, ukoliko broj akcija koji je potreban za izmirenje obaveza varira sa promjenama njihove poštene vrijednosti, tako da se plaćanje vrši u iznosu poštene vrijednosti akcija koji je jednak iznosu ugovorne obaveze, imalac obaveze nije izložen dobitku ili gubitku nastalom usljed promjene cijena njegovih akcija. Takva obaveza se računovodstveno obuhvata kao finansijska obaveza privrednog društva.

Prilikom početnog priznavanja privredno društvo mjeri finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštenu vrijednost nadoknade koja je primljena za nju. Transakcioni troškovi se uključuju u početno mjerenje svih finansijskih obaveza.

Nakon početnog priznavanja, privredno društvo mjeri sve finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti, osim obaveze koje drži radi trgovanja i derivata koji predstavljaju obaveze koje mjeri po poštenoj vrijednosti.

Obaveze u stranoj valuti, kao i obaveze sa valutnom klauzulom, procjenjuju se na dan sastavljanja finansijskih izvještaja po srednjem kursu strane valute na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Razlike koje se tom prilikom obračunaju obuhvataju se kao rashodi i prihodi perioda.

Smanjenje obaveza po osnovu zakona, vanparničnog poravnjanja, zastarjelosti i slično vrši se direktnim otpisivanjem.

Dugoročna rezervisanja

Dugoročno rezervisanje se priznaje kada: a) privredno društvo ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, b) je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza, i c) iznos obaveze može pouzdano da se procijeni. Ukoliko ovi uslovi nisu ispunjeni rezervisanje se ne priznaje.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezervisanja za zadržane kaucije i depozite, rezervisanja za troškove restrukturiranja privrednog društva, rezervisanja za penzije, i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza (pravnih ili stvarnih), nastalih kao rezultat prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi, radi njihovog izmirivanja i koje se mogu pouzdano procijeniti (na primjer, sporovi u toku), kao i rezervisanja za izdate garancije i druga jemstva.

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike prate se po vrstama, a njihovo smanjenje, odnosno ukidanje vrši se u korist prihoda.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Rezervisanja se razlikuju od drugih obaveza kao što su, na primjer, obaveze prema dobavljačima i obračunate obaveze, jer je kod njih prisutna neizvjesnost u pogledu roka nastanka ili iznosa budućih izdataka koji su potrebni za izmirenje.

Mjerenje rezervisanja vrši se u iznosu koji je priznat kao rezervisanje i on predstavlja najbolju procjenu izdatka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja.

Rezervisanja se ispituju na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

Tamo gde je učinak vremenske vrijednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze.

Zbog vremenske vrijednosti novca, rezervisanja u vezi sa odlivima gotovine koji nastaju odmah poslije dana bilansa stanja štetnija su od onih gdje odlivi gotovine u istom iznosu nastaju kasnije. Rezervisanja se, dakle, diskontuju, tamo gde je učinak značajan.

Diskontna stopa je stopa prije oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Diskontna stopa ne odražava rizike za koje su procjene budućih tokova gotovine korigovane.

Prihodi i rashodi

Prihodi obuhvataju prihode od uobičajenih aktivnosti privrednog društva i dobitke. Prihodi od uobičajenih aktivnosti su prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi od aktiviranja učinaka, prihodi od subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja dažbina po osnovu prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi od doprinosa i članarina i drugi prihodi koji su obračunati u knjigovodstvenoj ispravi, nezavisno od vremena naplate.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti privrednog društva. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi i kao takvi po prirodi nisu različiti od prihoda. Dobici uključuju dobitke proistekle iz prodaje dugoročnih sredstava, nerealizovane dobitke; na primer, one što proističu iz revalorizacije utrživih vrijednosnih papira i one što rezultiraju iz porasta iskazane vrijednosti dugoročnih sredstava. Dobici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjena za odgovarajuće rashode.

Različite vrste sredstava mogu da budu primljene ili vraćene preko prihoda; primjeri uključuju gotovinu, potraživanja i robu i usluge koje su primljene u zamenu za isporučene proizvode i usluge. Prihodi takođe mogu nastati iz izmirenja obaveza. Na primjer, privredno društvo može da isporuči robu i pruži usluge radi izmirenja obaveze po osnovu otplate preostalog duga.

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti privrednog društva i gubitke. Troškovi koji proističu iz uobičajenih aktivnosti privrednog društva uključuju rashode direktnog materijala i robe i druge poslovne rashode (troškovi ostalog materijala, proizvodne usluge, rezervisanja, amortizacija, nematerijalni troškovi, porezi i doprinosi pravnog lica nezavisni od rezultata, bruto zarade i ostali lični rashodi), nezavisno od momenta plaćanja.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti privrednog društva. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nisu po svojoj prirodi različiti od drugih rashoda. Gubici uključuju, na primjer, one koji su posljedica katastrofa, kao što su požar i poplava, ali i one koji su proizašli iz prodaje dugoročnih sredstava. Definicija rashoda, takođe, uključuje nerealizovane gubitke, na primer, one proizašle iz efekata porasta kurseva strane valute u vezi sa zaduživanjima privrednog društva u toj valuti. Kada se gubici priznaju u bilansu uspjeha, prikazuju se posebno, zbog toga što je saznanje o njima korisno pri donošenju ekonomskih odluka. Gubici se obično prikazuju na neto osnovi, nakon umanjena za odgovarajuće prihode.

Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja privrednog društva obuhvataju se po osnovnom postupku u skladu sa *MRS 23 Troškovi pozajmljivanja*, odnosno na teret rashoda perioda u kome su nastali, osim u mjeri u kojoj se kapitalizuju kada se obuhvataju po dopuštenom alternativnom postupku.

Kapitalizacija kamate i drugih troškova pozajmljivanja u skladu sa dopuštenim alternativnim postupkom iz *MRS 23 Troškovi pozajmljivanja* vrši se kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja neposredno mogu pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se osposobljava za upotrebu, kada je vjerovatno da će ti troškovi donijeti privrednom društvu buduće ekonomske koristi i kada mogu da se pouzdano izmjere. Ukoliko svi navedeni uslovi za kapitalizaciju kamate nisu ispunjeni kamata i troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

Naknadno ustanovljene greške

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka vrši se preko računa neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno neraspoređenog gubitka ranijih godina na način utvrđen *MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške*.

Materijalno značajnom greškom smatra se greška koja u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama za više od 2% mijenja oporezivu dobit, odnosno gubitak iskazan u poreskom bilansu.

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kome su identifikovane.

4. NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4.1. Nekretnine, postrojenja i oprema

u KM

Opis	Zemljište	Postrojenja i oprema	Ostale nekretnine, postrojenja i oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost:				
Stanje na početku godine	6.811.608	573.366	44.206.055	51.591.029
Povećanja:	6.500.000	0	1.347	6.501.347
Nove nabavke	6.500.000	0	1.347	6.501.347
Procjena i revalorizacija	0	0	0	0
Smanjenja:	0	192.059	0	192.059
Rashod, prodaja i drugo	0	192.059	0	192.059
Stanje na kraju godine	13.311.608	381.307	44.207.402	57.900.317
Kumulirana ispravka vrijednosti:				
Stanje na početku godine	0	399.119	0	399.119
Povećanja:	0	33.855	0	33.855
Amortizacija	0	33.855	0	33.855
Procjena/obežvredjenje	0	0	0	0
Smanjenja:	0	159.850	0	159.850
Kumulirana ispravka u otuđenju	0	159.850	0	159.850
Stanje na kraju godine	0	273.124	0	273.124
Neto sadašnja vrijednost:				
31.12.2023. godine	13.311.608	108.183	44.207.402	57.627.193
Neto sadašnja vrijednost:				
31.12.2022. godine	6.811.608	174.247	44.206.055	51.191.910

Povećanje vrijednosti zemljišta se odnosi na kupovinu istog tokom godine, (veza napomena broj 4.11).

Uvidom u vlasničku dokumentaciju utvrđeno je da je Društvo tokom 2023. godine založilo nekretnine (zgrada robne kuće) nad kojima ima trajno pravo korištenja, po osnovu ugovora o kreditu kojim su otplaćene obaveze za emitovane obveznice 2011. godine, (veza napomene broj 4.9 i 4.11).

4.2. Nematerijalna ulaganja

u KM

Opis	Softver i slična prava	Ostala nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna vrijednost:			
Stanje na početku godine	0	3.827	3.827
Povećanja:	3.827	0	3.827
Nove nabavke	3.827	0	3.827
Procjena i revalorizacija	0	0	0
Smanjenja:	0	3.827	3.827
Rashod, prodaja i drugo	0	3.827	3.827
Stanje na kraju godine	3.827	0	3.827
Kumulirana ispravka vrijednosti:			
Stanje na početku godine	0	2.920	2.920
Povećanja:	3.303	0	3.303
Amortizacija	3.303	0	3.303
Procjena i revalorizacija	0	0	0
Smanjenja:	0	2.920	2.920
Kumulirana ispravka u otuđenju	0	2.920	2.920
Stanje na kraju godine	3.303	0	3.303
Neto sadašnja vrijednost:			
31.12.2023. godine	524	0	524
Neto sadašnja vrijednost:			
31.12.2022. godine	0	907	907

4.3. Investicione nekretnine

u KM

Opis	Ostale investicione nekretnine, investicione nekretnine u pripremi i avansi za investicione nekretnine	Ukupno
Nabavna vrijednost:		
Stanje na početku godine	60.275	60.275
Povećanja:	20.117	20.117
Nove nabavke	20.117	20.117
Procjena i revalorizacija	0	0
Smanjenja:	0	0
Rashod, prodaja i drugo	0	0
Stanje na kraju godine	80.392	80.392
Kumulirana ispravka vrijednosti:		
Stanje na početku godine	0	0
Povećanja:	0	0
Amortizacija	0	0
Procjena/obezvredenje	0	0
Smanjenja:	0	0
Kumulirana ispravka u otuđenju	0	0
Stanje na kraju godine	0	0
Neto sadašnja vrijednost:		
31.12.2023. godine	80.392	80.392
Neto sadašnja vrijednost:		
31.12.2022. godine	60.275	60.275

Povećanje vrijednosti investicionih nekretnina u pripremi se odnosi na projektovanje enterijera multi-funkcionalnog poslovno-višenamjenskog kompleksa sa pratećim sadržajem na trećem spratu robne kuće Boska (6.528 KM) i ulaganja u kancelarijske prostorije (13.589 KM).

4.4. Dugoročni finansijski plasmani

u KM

Opis	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti - dugoročni krediti pravnim licima	Ukupno
BRUTO VRIJEDNOST		
Vrijednost na početku godine	790.293	790.293
Povećanje	0	0
Smanjenje	0	0
Vrijednost na kraju godine	790.293	790.293
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI		
Vrijednost na početku godine	0	0
Povećanje	0	0
Smanjenje	0	0
Vrijednost na kraju godine	0	0
NETO VRIJEDNOST		
31.12.2023. godine	790.293	790.293
31.12.2022. godine	790.293	790.293

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti - dugoročni krediti pravnim licima se odnose na potraživanja od Zekstra grupa-Zekstra d.o.o. Beograd (665.706 KM) po osnovu Ugovora o zamjeni ispunjenja broj 416 od 16.06.2020. godine kojim je pravno lice Zekstra d.o.o. Banja Luka prenijela na Društvo potraživanja prema Zekstra grupa-Zekstra d.o.o. Beograd. Navedenim se gasi obaveza Zekstra d.o.o. Banja Luka prema Društvu i upućuje Zekstra grupa-Zekstra d.o.o. Beograd da izmiri isti prema Društvu. Navedena potraživanja su obuhvaćena unaprijed pripremljenim planom reorganizacije pravnog lica Zekstra grupa-Zekstra d.o.o. Beograd na osnovu rješenja Privrednog suda u Beogradu broj Reo 37/2017 od 26.02.2018. godine, te je početkom 2021. godine izvršena naplata jedne rate po navedenom planu.

Preostali dio potraživanja po dugoročnim kreditima u zemlji se odnosi na potraživanja od pravnog lica Veterinarski zavod a.d. Zemun (124.587 KM) po osnovu plaćanja obaveza u ime istog, a za koje je jamac bilo pravno lice Zekstra grupa-Zekstra d.o.o. Beograd. Navedena potraživanja su obezbijedena hipotekom u korist Društva na nekretninu u Beogradu i obuhvaćena unaprijed pripremljenim planom reorganizacije pravnog lica Zekstra grupa-Zekstra d.o.o. Beograd na osnovu rješenja Privrednog suda u Beogradu broj Reo 37/2017 od 26.02.2018. godine, te je početkom 2021. godine izvršena naplata jedne rate po navedenom planu.

Društvo naknadno vrednovanje potraživanja po dugoročnim kreditima povezanim licima nije izvršilo u skladu sa zahtjevima MSFI 9 – *Finansijski instrumenti*, te se revizorskim postupcima nismo mogli uvjeriti u potencijalno umanjenje vrijednosti navedenih potraživanja na dan bilansa u odnosu na iznose iskazane u finansijskim izvještajima Društva.

4.5. Odložena poreska sredstva

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
Odgođena poreska sredstva	5.295	4.107

4.6. Zalihe, dati avansi i stalna sredstva namijenjena prodaji

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Alat, inventar i HTZ oprema u upotrebi	0	11.509
2. Zalihe, bruto - ukupno	0	11.509
3. Ispravka vrijednosti zaliha	0	11.422
I Zalihe, neto (2-3)	0	87
1. Dati avansi za zalihe i usluge ostalim pravnim licima	18.685	11.637
II Dati avansi - ukupno	18.685	11.637

4.7. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja i plasmani prikazana su po vrstama u sljedećoj tabeli:

u KM

Opis	Kupci iz Republike Srpske	Kupci iz Federacije BiH	Potraživanja iz specifičnih poslova	Ostala kratkoročna potraživanja	Porez na dodatu vrijednost	Ukupno
Bruto stanje na početku godine	384.784	62.688	0	162.495	2.843	612.810
Bruto stanje na kraju godine	63.797	75.330	8.213	109.505	6.718	263.563
Ispravka vrijednosti na početku godine	0	0	0	0	0	0
Ispravka vrijednosti na kraju godine	0	0	0	0	0	0
NETO STANJE						0
31.12.2023. godine	63.797	75.330	8.213	109.505	6.718	263.563
31.12.2022. godine	384.784	62.688	0	162.495	2.843	612.810

Potraživanja iz specifičnih poslova se odnose na potraživanja od pravnog lica Optika&in d.o.o. Banja Luka za kamate po ugovoru o pozajmici (6.197 KM) i druga potraživanja (2.016 KM).

Ostala kratkoročna potraživanja se odnose na potraživanja od pravnog lica Optika&in d.o.o. Banja Luka po osnovu ugovora o pozajmici i cesiji (108.549 KM – iz ranijeg perioda) i druga potraživanja (956 KM).

Društvo naknadno vrednovanje potraživanja od kupaca i potraživanja od pravnog lica Optika&in d.o.o. Banja Luka nije izvršilo u skladu sa zahtjevima MSFI 9 – *Finansijski instrumenti*, te se revizorskim postupcima nismo mogli uvjeriti u potencijalno umanjene vrijednosti navedenih potraživanja na dan bilansa u odnosu na iznose iskazane u finansijskim izvještajima Društva.

4.8. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Gotovinski ekvivalenti	478.757	231.458
2. Blagajna - domaća valuta	0	4.854
Gotovinski ekvivalenti i gotovina - ukupno (1 do 2)	478.757	236.312

Stanje na poslovnim računima u domaćoj valuti na dan 31.12.2023. godine

R/b	Opis	Iznos (u KM)
1.	Nova banka a.d. Banja Luka	232.408
2.	Banka Poštanska štedionica a.d. Banja Luka	6.982
3.	Addiko bank a.d. Banja Luka	1.063
4.	Atos bank a.d. Banja Luka	721
5.	Intesa Sanpaolo banka d.d. Sarajevo	457
Ukupno		241.631

Ostali iznos iskazan na poziciji gotovinskih ekvivalenata se odnosi na izdvojena novčana sredstva (207.419 KM) kojima su u ranijim godinama kupovane obveznice čiji je emitent Republika Srpska u svrhu izmirenja poreskih obaveza. Prema izvještaju iz Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka Društvo na vlasničkom računu na 31.12.2023. godine ne posjeduje u svom vlasništvu navedene obveznice, jer je, prema obrazloženju ovlaštenog lica Društva, izvršen prenos istih za izmirenje poreskih obaveza, ali Ministarstvo finansija Republike Srpske nije izdalo rješenja kojima se vrši umanjeno poreskih obaveza Društva. Društvo naknadno vrednovanje navedene imovine nije izvršilo u skladu sa zahtjevima MSFI 9 – *Finansijski instrumenti*, te se revizorskim postupcima nismo mogli uvjeriti u potencijalno umanjeno vrijednosti iste na dan bilansa u odnosu na iznose iskazane u finansijskim izvještajima Društva.

Preostali iznos gotovinskih ekvivalenata se odnosi na novčana sredstva (24.325 KM) uplaćena na escrow račun nesaglasnog akcionara za iskup njegovih akcija u skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19 i 17/23).

4.9. Aktivna vremenska razgraničenja

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Potraživanja za obračunate, nefakturisane prihode	118.105	118.105
2. Ostala kratkoročna razgraničenja	195.191	420.084
Aktivna vremenska razgraničenja - ukupno (1 do 2)	313.296	538.189

Potraživanja za nefakturisane prihode se odnose na potraživanja po rješenju o izvršenju od Boing d.o.o. (21.660 KM), potraživanje od fizičkog lica po sudskoj presudi (250 KM) i potraživanje po sudskom poravnanju od fizičkog lica (96.695 KM).

Ostala kratkoročna razgraničenja se odnose na iznose sa avansnih faktura (134.423 KM), obaveze za primljene depozite od zakupoprimalaca (58.072 KM) i ostala razgraničenja (2.696 KM).

4.10. Kapital

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Akcijski kapital - obične akcije	22.886.599	22.886.599
I Osnovni i ostali kapital	22.886.599	22.886.599
1. Zakonske rezerve	2.288.660	2.288.660
2. Statutarne rezerve	680.787	680.787
II Rezerve (1 do 2)	2.969.447	2.969.447
1. Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja, opremu i nematerijalna sredstva	11.649.077	11.649.077
III Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti i gubici	11.649.077	11.649.077
1. Neraspoređena dobit ranijih godina	4.014.695	2.455.809
2. Neraspoređena dobit tekuće godine	1.302.623	1.558.886
IV Neraspoređeni dobitak (1 do 2)	5.317.318	4.014.695
KAPITAL (I do IV)	42.822.441	41.519.818

Statutarne rezerve potiču iz ranijeg perioda i predstavljaju preostali dio poslije pokrića gubitka iskazanog u bilansu stanja na dan 31.12.2003. godine.

Prema pregledu sa internet prezentacije Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka (www.crhovrs.org) struktura akcionara na dan 31.12.2023. godine je sljedeća:

R/b	Naziv	% učešća
1.	KABOSS PRO DOO BEOGRAD	88,46
2.	DRAGOJEVIĆ MIROSLAV	0,42
3.	PILINDAVIĆ VLADIMIR	0,29
4.	SALAMIĆ MILAN	0,14
5.	ŠIBAREVIĆ DUŠAN	0,09
6.	BUNIĆ RADOSLAV	0,08
7.	ŠUŠNJAR MIODRAG	0,07
8.	NOVAKOVIĆ MIRJANA	0,06
9.	GLIŠIĆ PETAR	0,06
10.	Ostali	10,33
Ukupno		100,00

Revalorizacione rezerve su formirane na osnovu procjene nekretnina na 30.06.2013. godine.

4.11. Dugoročne obaveze

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Obaveze po emitovanim dužničkim instrumentima	23.816	6.509.379
2. Dugoročni krediti u zemlji	13.778.641	0
3. Ostale dugoročne obaveze	493.385	529.646
I Dugoročne obaveze - ukupno (1 do 3)	14.295.842	7.039.025

Društvo je u toku godine izvršilo otplatu svih obaveza po emitovanim dužničkim instrumentima, iz sredstava dobijenih po dugoročnom kreditu od Nove banke a.d. Banja Luka. Društvo je na poziciji obaveza po emitovanim dužničkim instrumentima iskazalo obaveze koje se odnose na:

- 5.086 KM – dug za glavnica prema Gradu Banja Luka po osnovu Sporazuma o izvršenju sudske odluke od 14.07.2022. godine sa rokom otplate od 36 mjeseci.
- 18.731 KM - dug za glavnica prema Gradu Banja Luka po osnovu Ugovora o odgođenom plaćanju duga od 12.05.2023. godine sa rokom otplate od 36 mjeseci.

Navedene obaveze ne predstavljaju obaveze po emitovanim dužničkim instrumentima i isti ne mogu biti iskazani na grupi konta 412.

Dugoročni krediti u zemlji se odnose na:

Obavezu prema Novoj banci a.d. Banja Luka (7.756.053 KM) po ugovoru o dugoročnom kreditu broj 5550000063525803 od 30.11.2023. godine na iznos od 8.266.281,35 KM, za izmirenje obaveza prema IRB RS a.d. Banja Luka po osnovu emitovanih HOV (obveznica), na period od 120 mjeseci, i kamatnom stopom od 4,00% + šestomjesečni EURIBOR. Obezbjedenje po navedenom kreditu su mjenice i nalozi Društva, jemstvo trećeg pravnog lica, hipoteka na nekretninu Društva (zgrada robne kuće) i polisa osiguranja založene imovine vinkulirane na banku.

Obavezu prema Atos bank a.d. Banja Luka po ugovoru o dugoročnom kreditu broj 56704500023078838 od 29.11.2023. godine na iznos od 6.500.000 KM, za kupovinu zemljišta (veza napomena broj 4.1) na period od 120 mjeseci, i kamatnom stopom od 4,00% + šestomjesečni EURIBOR. Obezbjedenje po navedenom kreditu su mjenice i nalozi Društva, jemstvo, mjenice i nalozi trećeg pravnog lica, hipoteka na nekretninu Društva (zgrada robne kuće) i polisa osiguranja založene imovine vinkulirane na banku.

Ostale dugoročne obaveze u iznosu od 493.385 KM se odnose na:

- obaveze prema Poreskoj upravi Republike Srpske u iznosu od 52.479 KM po osnovu usaglašavanja međusobnih potraživanja i obaveza na 16.06.2021. godine,
- obaveze prema Gradu Banja Luka po osnovu ugovora o odgođenom plaćanju duga po osnovu komunalne naknade, naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta i pripadajuću kamatu (437.827 KM).
- 1.578 KM – dug za kamatu prema Gradu Banja Luka po osnovu Sporazuma o izvršenju sudske odluke od 14.07.2022. godine sa rokom otplate od 36 mjeseci.
- 1.500 KM – dug za kamatu prema Gradu Banja Luka po osnovu Ugovora o odgođenom plaćanju duga od 12.05.2023. godine sa rokom otplate od 36 mjeseci.

4.12. Obaveze iz poslovanja, druge obaveze i tekuće obaveze za porez na dobit

Opis	<i>u KM</i>	
	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Primitveni avansi	60.832	99.743
2. Dobavljači iz Republike Srpske	771.535	1.024.195
3. Dobavljači iz Federacije BiH	3.412	3.412
4. Dobavljači u inostranstvu	39.631	41.743
I Obaveze iz poslovanja - ukupno (1 do 4)	875.410	1.169.093
1. Obaveze po osnovu kamata i rashoda finansiranja	3.644	3.644
2. Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora, odbora za reviziju, drugih odbora i komisija	4.799	4.799
II Druge obaveze (1 do 2)	8.444	8.444
1. Porez na dodatu vrijednost obračunat na usluge inostranih lica	160	0
2. Obaveze za porez na dodatu vrijednost po osnovu razlike između obračunatog i akontacionog poreza na dodatu vrijednost	52.130	32.021
III Obaveze za porez na dodatu vrijednost (1 do 2)	52.290	32.021
1. Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	1.440	5.973
2. Obaveze za doprinose koji terete troškove	1.497	3.755
3. Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	179	2.630
IV Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (1 do 3)	3.116	12.358
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze - ukupno (I do IV)	939.260	1.221.916
Tekuće obaveze za porez na dobit	153.581	190.521

4.13. Kratkoročne finansijske obaveze*u KM*

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Obaveze po emitovanim dužničkim instrumentima	26.831	1.841.970
2. Kratkoročni krediti u zemlji	952.387	0
3. Ostale kratkoročne finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti	126.955	1.432.334
I Kratkoročne finansijske obaveze - ukupno (1 do 3)	1.106.173	3.274.304

Obaveze po emitovanim dužničkim instrumentima se odnose na obaveze:

- Prema Gradu Banja Luka po osnovu Sporazuma o izvršenju sudske odluke od 14.07.2022. godine sa rokom otplate od 36 mjeseci (11.405 KM).

- Prema Gradu Banja Luka po osnovu Ugovora o odgođenom plaćanju duga od 12.05.2023. godine sa rokom otplate od 36 mjeseci (15.425 KM).

Navedene obaveze ne predstavljaju obaveze po emitovanim dužničkim instrumentima i isti ne mogu biti iskazani na grupi konta 421.

Kratkoročni krediti u zemlji se odnose na kratkoročno dospijeće obaveza po dugoročnim kreditima prema Novoj banci a.d. Banja Luka (510.228 KM) i Atos banci a.d. Banja Luka (442.159 KM), (veza napomena broj 4.11).

Ostale kratkoročne finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti se odnose na obaveze prema:

- obaveze prema Gradu Banja Luka po osnovu ugovora o odgođenom plaćanju duga po osnovu komunalne naknade, naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta i pripadajuću kamatu (29.631 KM),

- prema Gradu Banja Luka za kamate po osnovu po osnovu Ugovora o odgođenom plaćanju duga od 12.05.2023. godine sa rokom otplate od 36 mjeseci (1.236 KM).

Obaveze prema Elektrokrajini a.d. Banja Luka za utrošenu električnu energiju u ranijim periodima po izjavi o priznanju duga broj 01-11/19 od 12.11.2019. godine u iznosu od 162 KM, izmirenje u mjesečnim anuitetima zaključno sa 10.06.2020. godine i obavezu po reprogramu iz ranijih perioda u iznosu od 7.428 KM.

Obaveze prema Čistoći a.d. Banja Luka po reprogramu u iznosu od 74.314 KM, izmirenje u mjesečnim anuitetima.

Obaveze prema Toplani a.d. Banja Luka za utrošenu toplotnu energiju u ranijim periodima po reprogramu broj 04-5914/2010 od 08.04.2010. godine u iznosu od 8.000 KM, izmirenje u mjesečnim anuitetima.

Obaveze prema Vodovod a.d. Banja Luka za utrošenu vodu u ranijim periodima po sporazumu o nagodbi broj M 59/22 od 13.05.20220. godine u iznosu od 6.186 KM, izmirenje u mjesečnim anuitetima.

4.14. Pasivna vremenska razgraničenja*u KM*

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Unaprijed obračunati rashodi perioda	49.752	71.627
2. Ostala kratkoročna razgraničenja	210.949	129.316
Pasivna vremenska razgraničenja - ukupno (1 do 2)	260.701	200.943

Unaprijed obračunati rashodi perioda se odnose na primljene depozite od zakupoprimalaca (49.635 KM) i iznose sa avansnih faktura (118 KM).

Ostala kratkoročna razgraničenja se odnose na prihode po rješenju o izvršenju u korist Društva (96.058 KM, veza napomena broj 4.8) i iznose sa avansnih faktura (114.892 KM).

4.15. Poslovni prihodi

Opis	u KM	
	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Prihodi od prodaje proizvoda u Republici Srpskoj	0	1.750.978
2. Prihodi od prodaje proizvoda u Federaciji BiH	0	1.185.480
I Prihodi od prodaje proizvoda - ukupno (1 do 2)	0	2.936.458
II Prihodi od prodaje - ukupno	0	2.936.458
1. Povećanje fer vrijednosti investicionih nekretnina koje se ne amortizuju	1.347	0
III Promjena vrijednosti investicionih nekretnina i bioloških sredstava koji se ne amortizuju - ukupno	1.347	0
1. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, podsticaja i slično	1.299	0
2. Prihodi od zakupnina	2.899.478	0
3. Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja	5.931	3.945
4. Ostali poslovni prihodi po drugim osnovima	3.189	3.112
IV Drugi poslovni prihodi - ukupno (1 do 4)	2.909.897	7.056
V Poslovni prihodi - ukupno (I do IV)	2.911.244	2.943.514

Prihodi od zakupnina se odnose na prihode od izdavanja nekretnina u zakup i fakturisanja pratećih troškova i usluga zakupoprimalcima.

4.16. Ostali poslovni prihodi

Opis	u KM	
	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Prihodi od otpisa obaveza, ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja, dobiti od prestanka priznavanja sredstava uzetih u zakup i ostali nepomenuti prihodi	730	628
I Ostali prihodi - ukupno	730	628
II Ostali poslovni prihodi - ukupno	730	628
1. Prihodi po osnovu ispravke grešaka iz ranijih godina	3.692	50.000
Prihodi po osnovu primjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina	3.692	50.000

4.17. Finansijski prihodi

Opis	u KM	
	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Prihodi od kamata od nepovezanih lica	2.850	3.258
2. Ostali finansijski prihodi	22	9.169
I Finansijski prihodi - ukupno (1 do 2)	2.872	12.427

4.18. Poslovni rashodi

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Troškovi ostalog (režijskog) materijala	36.873	49.131
2. Troškovi goriva i energije	379.686	373.622
I Troškovi materijala - ukupno (1 do 2)	416.559	422.754
1. Troškovi bruto plata	219.857	206.190
2. Troškovi otpremnina, nagrada i pomoći u skladu sa propisima o radu	5.072	7.803
3. Troškovi zaposlenih na službenom putu	4.477	2.811
4. Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda	25.539	23.988
II Troškovi bruto zarada i naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	254.945	240.792
1. Troškovi transportnih usluga	8.432	9.258
2. Troškovi usluga održavanja	33.348	34.225
3. Troškovi zakupa	920	60
4. Troškovi reklame i propagande	32.194	15.918
5. Troškovi ostalih usluga	81.224	37.760
III Troškovi proizvodnih usluga - ukupno (1 do 5)	156.119	97.221
IV Troškovi amortizacije	34.237	39.923
V Troškovi rezervisanja	0	0
1. Troškovi neproizvodnih usluga	180.713	174.023
2. Troškovi reprezentacije	8.952	4.541
3. Troškovi premije osiguranja	10.347	9.917
4. Troškovi platnog prometa	49.635	6.102
5. Troškovi članarina	869	836
6. Troškovi poreza	63.052	54.926
7. Troškovi doprinosa	220	206
8. Ostali nematerijalni troškovi	13.847	1.941
VI Nematerijalni troškovi - ukupno (1 do 8)	327.634	252.491
VII Poslovni rashodi - ukupno (I do VI)	1.189.494	1.053.181

Troškovi goriva i energije

R/b	Opis	Iznos (u KM)
1.	Električna energija	355.280
2.	Voda	12.389
3.	Toplotna energija	8.035
4.	Goriva i maziva	3.982
U k u p n o		379.686

Troškovi ostalih usluga se u najvećem iznosu (53.644 KM) odnose na troškove komunalnih usluga.

Troškovi neproizvodnih usluga

R/b	Opis	Iznos (u KM)
1.	Obezbjeđenje objekata	115.200
2.	Računovodstvene usluge	17.170
3.	Advokatske i notarske usluge	19.498
4.	Konsultantske usluge	6.060
5.	Ostale usluge	22.785
U k u p n o		180.713

Troškovi poreza

R/b	Opis	Iznos (u KM)
1.	Komunalna i republička taksa	42.342
2.	Porez na imovinu	16.985
3.	Ostali porezi	3.725
Ukupno		63.052

4.19. Ostali poslovni rashodi

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Gubici po osnovu otuđenja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme	32.209	0
2. Rashodovanja na zalihama materijala i robe, gubici od prestanka priznavanja sredstava uzetih u zakup i ostali rashodi	3.256	9.412
I Ostali rashodi - ukupno (1 do 2)	35.465	9.412
II Ostali poslovni rashodi - ukupno	35.465	9.412
Rashodi po osnovu ispravke grešaka iz ranijih godina	10.068	27
Rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz prethodnih godina	10.068	27

Gubici po osnovu otuđenja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme se odnose na neotpisanu vrijednost rashodovanih osnovnih sredstava po redovnom godišnjem popisu.

4.20. Finansijski rashodi

u KM

Opis	31.12.2023. godine	31.12.2022. godine
1. Rashodi kamata od nepovezanih lica	228.495	207.180
2. Ostali finansijski rashodi	0	1
Finansijski rashodi - ukupno (1 do 2)	228.495	207.181

Pregled troškova kamata od nepovezanih lica

R/b	Opis	Iznos (u KM)
1.	Redovne kamate po obveznicama (veza napomena 4.11)	166.562
2.	Kamate po kreditima (veza napomena 4.11 i 4.13)	44.092
3.	Zatezne kamate – Grad Banja Luka (veza napomene 4.11 i 4.13)	618
4.	Ostale zatezne kamate	17.223
Ukupno		228.495

4.21. Povezana lica

Lice povezano sa Društvom je KABOSS PRO d.o.o. Beograd, Srbija (većinski akcionar) i sa istim tokom 2023. godine nije bilo transakcija.

4.22. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima
- Riziku likvidnosti
- Kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

4.22.1. Tržišni rizik

a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo je izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, a koji proističe iz poslovanja u različitim valutama. Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti finansijskih sredstava i obaveza izraženih u stranoj valuti. U mjeri u kojoj je to moguće, Društvo minimizira devizni kurs kroz minimiziranje otvorene devizne pozicije. Izloženost Društva riziku od promjene kursa stranih valuta je minimalna usljed fiksnog odnosa valuta EUR i KM.

U narednoj tabeli je prikazana izloženost Društva deviznom riziku na dan 31.12.2023. godine:

R/b	Opis	EUR	Preračunata vrijednost u KM
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5	9
I	Ukupno	5	9
1.	Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	20.263	39.631
II	Ukupno	20.263	39.631
I-II	Neto devizna pozicija na dan 31.12.2023. godine	-20.258	-39.622

b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je tokom 2023. godine bilo izloženo visokom riziku od promjene kamatnih stopa usljed postojanja značajne kamatonosne pasive.

4.22.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru.

INDIKATORI OPŠTE LIKVIDNOSTI	2023. godina	2022. godina
OBRтна IMOVINA /KRATKOROČNE OBAVEZE	0,4368	0,2862
OBRтна IMOVINA BEZ ZALIHA /KRATKOROČNE OBAVEZE	0,4368	0,2862
INDIKATORI UBRZANE I TEKUĆE LIKVIDNOSTI		
GOTOVINA /KRATKOROČNE OBAVEZE	0,1946	0,0483

I pored značajnih obaveza po kreditnim zaduženjima, Društvo upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori sredstava budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospijea. Društvo neprekidno procjenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promjena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Društva, a u skladu sa poslovnom strategijom. Pokazatelji poslovanja Društva su navedeni u izvještaju o poslovanju koji je sastavilo rukovodstvo Društva.

4.22.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskih gubitaka Društva kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovorene strane u izmirivanju ugovorenih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Društva po osnovu potraživanja od pravnih lica.

Društvo je izloženo kreditnom riziku i obezbjeđenje od kreditnog rizika uspostavljeno je preduzimanjem određenih mjera i aktivnosti na nivou Društva.

Potraživanja od kupaca i potraživanja za finansijske plasmane

Maksimalna izloženost Društva po osnovu kreditnog rizika za potraživanja od kupaca i po osnovu finansijskih plasmana data je u slijedećoj tabeli:

Opis	2023. godina	2022. godina
Kupci iz Republike Srpske	63.797	384.784
Kupci iz Federacije BiH	75.330	62.688
U k u p n o	139.127	447.472

Društvo posluje uglavnom sa kupcima u zemlji (Republika Srpska i Federacija BiH) po osnovu zakupa poslovnog prostora.

4.22.4. Upravljanje rizikom kapitala

Društvo se opredijelilo za finansijski koncept kapitala i njegovo očuvanje prema kome je kapital definisan na osnovu nominalnih novčanih jedinica.

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala.

4.23. Sudski sporovi

Prema pregledu sudskih sporova dostavljenih od strane Društva sa stanjem na 31.12.2023. godine u toku je 7 sudskih sporova koje Društvo vodi protiv svojih dužnika zbog naplate potraživanja, ukupne vrijednosti 166.610 KM.

Prema pregledu sudskih sporova dostavljenih od strane Društva, protiv Društva se ne vode sudski sporovi.

4.24. Poreski rizici

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobit i poreze na plate (obavezne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

Društvo u toku godine nije imalo kontrolu od strane Poreske uprave Republike Srpske niti UIO BiH.

4.25. Događaji nakon datuma bilansa

Društvo je do dana sačinjavanja revizorskog izvještaja izvršilo uplatu obaveze prema pravnom licu Čistoća a.d. Banja Luka u iznosu od 123.473 KM.